

Vastgesteld verslag Stuurgroep XL RES NHN

Datum vergadering	: 8 oktober 2020
Tijd	: 10.00-12.00 uur
Plaats	: Online via Microsoft Teams vergadering

Deelnemers:

Verwacht (vaste leden)	:	Nils Langedijk (vz), Samir Bashara, Edward Stigter, Nils Langedijk, Ruud Maarschall, Heleen Keur vanaf 11.00 uur Odile Rasch, Wies Thesingh, Nicole Leffelaar
Op uitnodiging, Stuurgroep XL Aanwezigen	:	Wiebe Terpstra (Horizon college), Manuel den Hollander (Energie Coöperaties), Ton van Schie (LTO Noord), Sijas Akkerman en Marjolijn Krul (Natuur&Milieufederatie NH), Kor Buitendijk (initiatiefnemer), Ruud Cino (ministerie EZK)
Afgemeld	:	Monique Stam, Nicole van Wijk (Woonwaard Noord Kennemerland)
Agendalid	:	Jocelyn Schaap Liander

1. Opening

De voorzitter Nils Langedijk heet de aanwezigen welkom.

De stuurgroep XL stelt het concept verslag dd 27 mei 2020 met dank ongewijzigd vast.

Mededelingen

Odile Rasch en Wies Thesingh geven een toelichting op de punten a t/m f

- a. Ter kennisname: verzonden brief data-centres (bijlage 1a)
- b. Advies cmer (bijlage 1b)
- c. Pilotregio Omgevingsprogramma
- d. IJsselmeer coördinator (Matthijs Beute)
- e. BOT-overleg met volksvertegenwoordigers 4 nov
- f. Uitkomsten tussentijdse analyse PBL ([zie link](#))
Analyse wordt in februari officieel opgeleverd, doel is het concept eind dit jaar te delen.
De concept RES NHN wordt 9 oktober ingeleverd. Opmeer heeft op 8 okt zijn raadsvergadering.
- g. Ruud Maarschall licht toe dat HHNK op 7 oktober de evaluatie van het Klimaat en Energieplan heeft vastgesteld.
Aandachtspunt: NvdE geeft aan dat solitaire windmolens niet rendabel zijn en adviseert dat mee te nemen bij de verdere overwegingen.

Besluitvormend

2. Aanbiedingsbrief aan NP RES + voorstel voor ondertekening (bijlage)

Vragen:

- Hoe wordt het ingeleverd in Den Haag,

Odile Rasch: de concept RES wordt integraal met alternatieve plannen, wensen & bedenkingen en reacties ingeleverd. Deze staan ook op de website.

Er wordt nog gepuzzeld. Er wordt in de brief niet hard gesteld dat het bod blijft. De

stuurgroepleden wisselen van gedachten over het wel of niet in de brief opnemen om als

stuurgroep uit te spreken de ambitie uit het bod te handhaven. Er zijn in de regio's veel wensen & bedenkingen die niet veel overlaten van het bod

Aangegeven wordt dat dit niet in deze stuurgroep besloten kan worden, omdat dit niet namens de andere portefeuillehouders kan en zo niet is afgesproken. Het proces wordt te kort gedaan als wordt gezegd dat je vast houdt aan het bod. We zijn nog in gesprek en er zijn nog allerlei andere klimaattafels die van invloed zijn.

De stuurgroep stemt in met:

- de inhoud van de brief met een alinea over de communicatie vanuit Rijk en
- de toevoeging: 'het bod is een mooi startpunt om met elkaar met veel energie op verder te puzzelen'.
- het bod niet te benoemen in de aanbiedbrief
- de namen van de stuurgroep leden te plaatsen
- zonder handtekening aan te bieden (net als bij NHZ)

Actie: programmabureau: de aanhef/adressering aan te passen, besluiten verwerken en brief 9 oktober verzenden.

3. Indeling thematafels (bijlage)

Odile Rasch geeft een toelichting op de onderwerpen voor thematafels.

Opmerkingen:

- Nav thematafel 'regionale samenwerking': wordt er aandacht besteed aan verankering in omgevingsbeleid? juridische verankering in de RES is niet mogelijk. Odile Rasch: Er wordt uitgewerkt hoe dit vorm te geven.
- Beschrijf goed wat de status van de thematafels is, er is geen besluitvorming mogelijk. Thematafels zijn bedoeld om onderwerpen inhoudelijk met elkaar te verkennen.
- Waar krijgt het sociaal economische aspect een plek? Hoe meer verbinding met 'Onderwijs en arbeidsmarkt' en de RES? Odile Rasch: er is al veel beweging gaande, we sluiten aan bij de bestaande processen en samenwerkingen.
- Thematafel grote wateren wordt gemist. Odile Rasch: er is een IJsselmeer coördinator aangesteld die zich gaat bezighouden met de grote wateren. Het lijkt alsof zaken worden voorbereid voor de grote wateren, betrek de natuur-organisaties en hun plannen erbij. **(actie Odile/Wies)**
- Maak de thematafel energie infrastructuur voor provincie 1 organisatorische eenheid Odile Rasch: dat is inderdaad de bedoeling.

De stuurgroep stemt in met de indeling thematafels

4. Verlengen opdracht programmabureau (bijlage)

De stuurgroep stemt in met verlenging van :

De (detacherings)contracten van de programma managers en programma ondersteuning te verlengen tot 1 oktober 2021. Met de afspraak dat indien de werkzaamheden eerder afgerond kunnen worden, dat de einddatum wordt vervroegd.

Manuel den Hollander: complimenten voor Wies en Odile hoe zij dit traject aanpakken.

De aanwezigen sluiten zich hierbij aan.

Informerend

5. Rondje wensen en bedenkingen (bestuurders) + toelichting op ontvangen reacties (Odile)

Voor inzicht in wensen & bedenkingen en ontvangen reacties:
<https://energieregionhn.nl/documenten#conceptres>

Ontvangen reacties

Zie de presentatie als bijlage toegevoegd aan dit verslag.

Er wordt een samenvatting gemaakt van de reacties en wensen en bedenkingen, incl. een vertaling hiervan naar de kaart. Op 21 oktober is er een (online) bijeenkomst waarbij deze samenvatting wordt toegelicht. Ook stakeholders en volksvertegenwoordigers zijn daarvoor uitgenodigd.

Wensen en bedenkingen

- Regio Alkmaar: veel dezelfde reacties, zon op dak, kernenergie, lokaal eigenaarschap/participatie. Over het algemeen een positieve grondhouding, sommige zoekgebieden geschrapt waar wel alternatieven voor worden aangedragen. Steun voor de volgende fase
- Westfriesland: in alle gemeentes moties/amendementen ingebracht, sommige zijn vergaand, er is onbegrip ondanks dat er bestuurlijk veel is geïnvesteerd. Temperen van het bod: 3 van 7 gemeentes willen terugbrengen naar 2 en dat is de bestaande opwek. Windenergie op land en IJsselmeer / Markermeer vervalt. Zo min mogelijk wind/zon in agrarisch gebied. 600 mtr grens handhaven, wel per geval bekijken wat mogelijk is. Kernenergie + alternatieve energie. Besparing, creëren van draagvlak, grote daken.
- Kop: in Texel moet alles van de kaart, Den Helder: positieve raad, waterstofontwikkeling meer benadrukken, stuurgroep wordt bedankt. Hollands Kroon: geen wind op IJsselmeer, geen zon op oppervlakte water, geen zon op agrarische gronden. Schagen: zoekgebieden wind geschrapt maar ook toegevoegd en bod temperen.

Sijas Akkerman: Participatiecoalitie stelt voor om in de zoekgebieden met initiatiefnemers te kijken waar draagvlak voor is, dus van onderop een plan te maken en aanbieden bij raadsleden. Neem dit op in de plannen van aanpak.

- HHNK: Meer ruimte om te kijken wat met wind/zon op/bij dijken. Er is ingestemd met het Concept RES.
- Provincie: Staten hadden een intensieve bespreking, 15 moties aangenomen. Aandacht voor lokaal eigendom/participatie, aandacht voor groen/ecologie/trekvogels. Evenwicht zoeken tussen bottom up initiatieven en systeem optimalisatie. Edward Stigter is tevreden en kijkt met vertrouwen naar het vervolgproces.

Ton van Schie: de agrarische sector maakt zich zorgen over breken van panelen, glas in omgeving en gevolgen.

Kor Buitendijk: er is een officieel onderzoek hierover gaande. De berichtgeving is niet juist. Deze incidenten moeten in de juiste context geplaatst worden.

6. Analyse Alliander

Liander heeft de eigen aanbevelingen uit de netimpactanalyse van het Concept RES bod van maart 2020 toegepast op de ingetekende zoekgebieden van de RES NHN en weergegeven in de Netbeheerderszienswijze. Jocelyn geeft een toelichting hierop en de presentatie is bij dit verslag gevoegd.

Door het toepassen van deze aanbevelingen/ontwerpprincipes kunnen we zorgen voor systeem efficiëntie. We hebben in kaart gebracht welke potentiële besparingen dat oplevert in

- aantal uit te breiden/nieuw te bouwen stations
- benodigde ruimte in hectares voor deze uitbreidingen
- kosten voor de infrastructuur

Kort gezegd: de kosten gaan omlaag voor de uitbreidingen in het net, er is minder ruimte nodig en het vergroot de haalbaarheid van de RES in tijd.

De opgave is namelijk om in 10 jaar meer werk realiseren dan in afgelopen 40 jaar.

Hier kunnen we elkaar echt helpen en hebben we elkaar nodig om de puzzel te leggen!

Dit is onze inbreng voor constructieve samenwerking richting RES 1.0. Het is niet de waarheid, maar onze inbreng voor de integrale afweging van kwantiteit, draagvlak, ruimte en systeem efficiëntie.

Specifiek voor de RES Noord-Holland Noord betekent het 17 hectare minder grond nodig voor uitbreidingen en/of nieuwbouw van stations en een besparing van €197 miljoen.

Als we de systeem efficiëntie volledig toepassen, dan ontstaan er geen knelpunten op de 19 onderstations zoals beschreven in de netimpactanalyse. Het opgewekte vermogen past dan op de onderstations op basis van ons huidige investeringsplan. Alleen Westwoud zullen we uit moeten breiden in West Friesland.

Belangrijk hierbij is dat het gaat over de capaciteit van de stations en nog niet over aansluitmogelijkheden/stopcontacten/velden.

Jocelyn licht per sub RES regio toe hoe de systeem efficiëntie kan werken.

De uitgebreide zienswijze wordt binnenkort gedeeld en doorgesproken in de deelregio's.

Reacties:

- Dit betekent nogal wat voor de RES zoekgebieden en wat politiek is opgehaald, komende tijd bekijken hoe te verbinden. Hoe is het uit te leggen.

Jocelyn Schaap: kan wellicht ook helpen, de ene keer wordt gekozen voor draagvlak de andere keer voor systeemefficiëntie. Het betekent ook wat voor de portemonnee.

- Ton v Schie: Zon op dak boerderijen, vanuit net efficiëntie geen keuze omdat het net verzaamd moet worden. Maar als we gasloos gaan zal er elektrificatie moeten plaatsvinden dmv warmtepompen. Is daar rekening mee gehouden?

Jocelyn Schaap: ja daar is rekening mee gehouden. Begin daar met zaken waar het net het aankan.

- Edward Stigter: Dank voor de analyse. We hopen dat we de balans met elkaar vinden. Er is over en weer beweging nodig. Dit vraagt extra inzet. Vanuit provincie komen middelen beschikbaar om het proces te faciliteren. In toenemende mate zijn er meer invalshoeken bijvoorbeeld de cluster energie met o.a. datacenters. Gezamenlijk moeten we komen tot een aanpak.
- Ruud Maarschall: Dank, de analyse is buitengewoon behulpzaam. Graag deze presentatie ook voor HHNK AB houden. In toenemende mate zijn er meerdere factoren waar functies op gekoppeld moeten worden. Slim kijken naar optimale ordening en infrastructuur is daar heel belangrijk bij.
- Ton v Schie: als de investeringskosten van 'de daken vol' worden verdeeld over de Nederlanders, dan is er minder impact op het landschap en meer draagvlak.

Jocelyn Schaap: het financiële plaatje van de concept-RES betreft alleen investeringen in de onderstations en niet de ander onderdelen van het net.

- Manuel den Hollander: Complimenten voor presentatie en analyse. Casus: als een energie corporatie met een slim project komt, kan het bespaarde geld voor bewoners/landschap ingezet worden? Dat helpt bij het verkrijgen van draagvlak.

Jocelyn Schaap: De winst zit in tijd. Waardering voor het idee. Elke cent wordt gecontroleerd door ACM en moet doelmatig geïnvesteerd worden. Dit idee is voor nu onmogelijk en zal op de politieke agenda komen.

7. Terugkoppeling reflectieoverleg 25/9:

Odile licht toe dat alle acties uit het overleg een plaats in het proces hebben gekregen.

Reacties:

- Was een goed overleg ook inhoudelijk, zeer geslaagd dat het online was.
- Reflectie zou liever fysiek moeten om elkaar in de ogen te kunnen kijken. Wel is alles op tafel gelegd en zijn zorgpunten uitgesproken. De besluitvormingsstructuur van de stuurgroep is nog wel een punt. Er ligt een mooi verslag, lezenswaardig.

Odile Rasch licht de het voorstel voor de opzet van de stuurgroep toe.

Het voorstel is dat de stuurgroep alleen bestaat uit de bestuurders en agendalid Liander en gaat over het proces.

De XL leden zijn wel aanwezig bij bestuurlijke NHN bijeenkomsten, daar wordt de inhoud besproken. De XL leden zijn agendalid van de werkgroep vergaderingen.

Kor Buitendijk: is niet zo gelukkig met de opzet dat stakeholders niet bij stuurgroep aanwezig zijn. Er is geen integratie nu het spannend gaat worden. Blijf elkaar vast houden.

Nils Langedijk: we vinden elkaar over de inhoud in de overleggen met de bestuurders NHN breed.

Odile Rasch: er is verwarring, de stuurgroep gaat niet over de inhoud dat gebeurt breed op NHN niveau. De stuurgroep gaat alleen over het proces en niet over de inhoud.

Heleen Keur: prima voorstel, de last als stuurgroep lid begint te drukken, alle bestuurders moeten opgelijnd zijn over de inhoud.

Odile Rasch stelt voor om naast de reeds ingeplande NHN bijeenkomsten, nog een moment te agenderen op NHN niveau.

Stuurgroep stemt in met

- de opzet stuurgroep samenstelling:
 - De stuurgroep met alleen bestuurders + agendalid Liander te vormen. Stuurgroep gaat over proces
 - Inhoudelijke afstemming vindt plaats in NHN afstemmingsoverleg, met alle portefeuillehouders en XL-leden.
- Een extra NHN breed bestuurlijk + stakeholders overleg in 2021 te plannen over de inhoud.

8. Doorkijk werkzaamheden komende maanden

Odile Rasch geeft een toelichting op het proces en planning reactienota

- Raden/PS/ab worden betrokken door: regionaal atelier 'reacties samengevat', regionale raadinforbijeenkomst januari
- Stakeholders worden betrokken bij: regionaal atelier 'reacties samengevat' en thematafels.
- Beantwoording van de reacties:
 - o Over proces -> door programma
 - o Over inhoud -> door betrokken overheden. Oa. overheden bepalen zelf hoe om te gaan met wensen en bedenkingen
- Planning reactienota:
 - o 30 sept sluiting reactietermijn, 8 okt laatste raadvergadering
 - o 21 okt regionaal atelier 'reacties samengevat' (met stakeholders en volksvertegenwoordigers)
 - o 6 nov reactienota opleveren voor besluitvorming
 - o 8 of 15 december: collegebesluiten
 - o Januari 2020: raadsinformatiebijeenkomst regionaal

De werkwijze is met de regio griffiers afgesproken.
- Plannen van aanpak deelregio's: Elke regio heeft een eigen plan van aanpak.

Reacties:

- Sijas Akkerman: hoe worden de plannen van aanpak met de politiek besproken, via bestuurlijk overleg? En hoe worden de plannen van aanpak vastgesteld? Ik wil graag een bestuurlijk gesprek voeren over de plannen van aanpak.

Odile Rasch: Iedere regio doet dat op eigen wijze. Sluit aan bij de werkgroepen van de deelregio's en leg de vraag neer bij de deelregiocoördinatoren. Daarnaast zijn er regionale portefeuillehouders overleggen, zet het op de agenda.

9. Toelichting vervolg Coalitie Duurzame Energie (Manuel+ Marjolijn) + nazending 6 oktober

Manuel den Hollander en Marjolijn Krul (vervanger van Erna Krommendijk) geven een toelichting op het voorstel.

Edward Stigter: het stuk is laat binnengekomen. Er is wel een sympathieke basisgedachte maar ook inhoudelijk moet het voorstel bekeken worden. Er is nog geen financieel RES inzicht op dit moment

Odile Rasch doet voorstel: aanpak nog apart bespreken, en via een schriftelijke ronde langs de stuurgroep.

Heleen Keur: verzoek om verband te leggen wat we al doen financieel. Hoe ga we dit politiek onder de aandacht brengen.

Sijas Akkerman: wil graag snel weten of zij snel verder kunnen en willen graag aan de slag, maar hebben daarvoor wel middelen nodig.

Nils Langedijk namens de stuurgroep: er wordt nu geen besluit genomen worden.

10. Rondvraag en sluiting

Nils: de stuurgroepleden nemen afscheid van Ruud Maarschall en hem danken in deze voor Ruud de laatste stuurgroepvergadering.

Ruud haalt een aantal mooie herinneringen aan, dankt de stuurgroep en wenst het RES proces veel succes toe. Op 11 november neemt Ruud afscheid van het bestuurlijke NHN overleg.

Actielijst stuurgroep RES NHN dd 8 oktober 2020

De volgende acties zijn afgedaan: 48, 49, 50, 51, 52, 53

Nr	Datum	Actie	Door	Gereed
4	09-01-19	ECN/TNO Als kennisbedrijf in vroeg stadium betrekken en vragen een oordeel te geven op het programma RES. Laat ze als onafhankelijke partij een objectief oordeel geven.	Odile/Wies	Tzt
33	22-01-20	Fred Gardner Uitnodigen voor een volgende stuurgroep om een toelichting te geven over valmeer techniek	Odile/Wies	Tzt
46	15-04-20	Zonneweides naast bedrijventerreinen, nav zorg om draagvlak Tekstueel in de RES bekijken naar formulering.	Wies/Odile	Tzt
54	08-10-20	Aanbied brief concept RES <ul style="list-style-type: none"> - de aanhef/addressering aan te passen. - een alinea over de communicatie vanuit Rijk invoegen - de toevoeging: 'het bod is een mooi startpunt om met elkaar met veel energie op verder te puzzelen'. - de namen van de stuurgroepleden plaatsen - zonder handtekening aan te bieden (net als bij NHZ) 	Wies/Odile	
55	08-10-20	Extra bestuurlijk NHN + stakeholders bijeenkomst in 2021 organiseren	Odile/Wies	
56	08-10-20	IJsselmeer/grote wateren Betrekt de natuur-organisaties en hun plannen erbij.	Odile	
57	08-10-20	Coalitie Duurzame Energie voorstel vervolg De aanpak apart bespreken, en via een schriftelijke ronde langs de stuurgroep.	Wies/Odile	zsm

Besluitenlijst stuurgroep RES NHN dd 8 oktober 2020

Nr.	Datum	Besluit
1	22-01-20	De besluitenlijst 2019 vast te stellen t.b.v. correcte archivering met de volgende wijziging: Besluit 17: uitstel tot uiterlijk 5 juli.
2	22-01-20	MER aanpak <ul style="list-style-type: none"> • Geen milieueffectrapport (MER) op te stellen bij de concept RES (NHN en NHZ), maar de concept RES-en toe te sturen naar de Cie m.e.r. voor advies • Mee te doen als pilot-regio, met als doel enerzijds onderling (RES-regio's, NP RES, Cie m.e.r) kennis en ervaring op te doen en anderzijds input op te halen voor de uitwerking naar RES 1.0. • Budget beschikbaar te stellen voor het advies op de Concept RES (max. €16.000,-) • het adviesverzoek aan de Cie MER t.z.t. te agenderen in de Stuurgroep
3	22-01-20	Jaarverslag Regionale Energie Strategie 2019 Het jaarverslag RES NHN 2019 vast te stellen
4	22-01-20	Verzending uitstelbrief Nationaal Programma RES In te stemmen met: <ul style="list-style-type: none"> • de inhoud van de brief, • GS te mandateren voor ondertekening namens Noord en Zuid • verzending van de brief aan NP RES.
5	22-01-20	Stuurgroep XL vorm <ul style="list-style-type: none"> • de stuurgroep XL vorm te continueren • op strategische momenten in het RES proces sluiten de XL leden aan • ad hoc meer partijen uit te nodigen
6	22-01-20	Concept RES

Besluitenlijst stuurgroep RES NHN dd 8 oktober 2020

Nr.	Datum	Besluit
		De uitkomst van de 'wensen en bedenkingen' en 'toetsing onder deelnemers ateliers' wordt als bijlage van de concept RES aangeboden aan het NP RES voor beoordeling
7	15-04-20	Uitbreiding stuurgroep XL de stuurgroep XL uit te breiden met een vertegenwoordiging van burgers in de persoon van Kor Buitendijk en iemand van Dorpswerk en de titel: 'namens bewoners' waarop wordt uitgenodigd niet te gebruiken.
8	15-04-20	Bestuurlijke bijeenkomsten In te stemmen met het voorstel dat maatschappelijke partijen uitgenodigd worden voor bestuurlijke bijeenkomsten en dat zij gedeeltelijk aanwezig zijn.
9	15-04-20	Gewijzigde planning nav de corona-crisis In te stemmen met het voorstel.
10	08-10-20	Concept RES aanbiedbrief De stuurgroep stemt in met: - de inhoud van de brief met een alinea over de communicatie vanuit Rijk en - de toevoeging: 'het bod is een mooi startpunt om met elkaar met veel energie op verder te puzzelen'. - het bod niet te benoemen in de aanbiedbrief - de namen van de stuurgroepleden te plaatsen - zonder handtekening aan te bieden (net als bij NHZ)
11	08-10-20	Thematafels De stuurgroep stemt in met de indeling.
12	08-10-20	Verlenging opdracht programmabureau De (detacherings)contracten van de programma managers en programma ondersteuning te verlengen tot 1 oktober 2021. Met de afspraak dat indien de werkzaamheden eerder afgerond kunnen worden, dat de einddatum wordt vervroegd.
13	08-10-20	Opzet stuurgroep samenstelling Stuurgroep stemt in met de opzet om de stuurgroep met alleen bestuurders te vormen en het plannen van een extra NHN breed bestuurlijk + stakeholders overleg in 2021 de inhoud

Besluitenlijst stuurgroep XL RES NHN dd 8 oktober 2020

Nr.	Datum	Besluit
1	22-01-20	De besluitenlijst 2019 vast te stellen t.b.v. correcte archivering.